

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

Journal of Administration and Social Science Review

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลัก รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจนงานบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2730-3187 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 22561 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 2 ฉบับ

บรรณาธิการ

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี

กองบรรณาธิการ

พระเมธาวิไนยรส, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.สมบุญ วัฒนะ

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.จักรวาล สุขไมตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อาจารย์ปารมี วชิระปทุมมุตต์

โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

อาจารย์ปรีศนา นิเท

โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

เลขานุการ: : นายภูริช สุขไมตรี ศิลปกรรม: นายปิยพงษ์ สันธนะกุล

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

เครือข่ายสำนักการบริหารและสังคมศาสตร์

157/17 หมู่ที่ 7 ต.กระทุ่มล้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73220

e-mail: sukmaitee1945@gmail.com

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

1) รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2) รศ.ดร.โกนิญส์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3) รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4) รศ.ดร.สุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเกริก
5) ผศ.ดร.ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6) ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
7) ผศ.ดร.ศุภกฤษฎี นีวันนานุกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
8) ผศ.ดร.ธรา อังสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
9) ผศ.ดร.ฐิติมา ไห่ล่ายอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
10) ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร	มหาวิทยาลัยสยาม
11) ดร.อดิศักดิ์ โชติธรรมธรา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
12) ดร.อุดมลักษณ์ ศรีชัชวม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
13) ดร.เฟื่องฟ้า ปัญญา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
14) ดร.สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
15) ผศ.ดร.ภัทรพร พงศาปรมัตถ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
16) ร้อยโท ดร.ธวัชชัย คำยอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
17) ผศ.ดร.พิมพ์พี บรรจงปฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
18) ดร.สาลิณี รักกตัญญู	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19) พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ สุคนธวรรณท์), ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
20) พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
21) ดร.อุเทน ลาพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
22) ดร.วงศ์ชนก จำเริญสาร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
23) ดร.วิญญู กิณะเสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
24) ดร.กรุณา มธฺลาภรังสรรค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
25) ผศ.ดร.ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
26) อาภาภรณ์ จวนสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
27) นฤมลวรรณ สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 3 ฉบับที่ 2 มิถุนายน-ธันวาคม 2563 กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 5 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล ตำบลท่าเรือ อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเชียร อาทิตย์เที่ยง	1
การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เอกชัย วราภรณ์สุภากุล	13
ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สมหมาย ไทยานนทร์	23
การส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี นิคม น้าชม	33
การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไพโรจน์ พิทักษ์	43
ภาคผนวก หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	51

**การบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล
ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**
**The Management of Buddhist Way School of Tharuanittayanukul
School, Tharua Sub-District, Ayutthaya Province**

วิเชียร อาทิตย์เที่ยง*
Wichian Arthitthaeng

Received: June 4, 2020 Revised: October 14, 2020 Accepted: October 20, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต 3) ด้านการเรียนการสอน และ 4) ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนวิสุทธิพุทธ เป็นโรงเรียนที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียน เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา อย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้พัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟัง ให้เป็น และนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักไตรสิกขามาบูรณาการเข้ากับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ร่วมกันพัฒนาทักษะชีวิต การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็นต้น โดยมีแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนวิสุทธิพุทธ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต 3) ด้านการเรียนการสอน และ 4) ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์

* คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 327 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 56.9 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 74.9 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นนักเรียน จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 86.2 ระดับการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้น จำนวน 222 คน เป็นร้อยละ 67.9 ส่วนค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนด้านกิจกรรมพื้นฐานคือสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงมาก รองลงมาคือด้านบริหารจัดการ และด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ส่วนที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านการเรียนการสอน

3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3.1) ด้านการบริหารจัดการ ควรกำหนดให้เป็นนโยบายที่สำคัญของสถานศึกษาที่ควร ดำเนินงาน ควรจัดการประชุมคณะกรรมการงานด้านวิถีพุทธเพื่อให้ทราบบทบาทและภารกิจ รวมทั้งศึกษาดูงานและเข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการต่างๆ เกี่ยวกับวิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง ควรมีการนิเทศติดตามผลอยู่เสมอ ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรให้มากขึ้นตามความเหมาะสม โดยเน้นถึงความเข้าใจและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 3.2) ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ควรจัดให้พระสงฆ์เข้ามาสอนประจำในวิชา พระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมให้ครูและนักเรียนปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ครูควรสร้างความเข้าใจและตระหนักในเรื่องของความประพฤติให้มาก ทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันอบรมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและสำนึกใน หน้าที่ของตนเอง ร่วมกันรักษาหรือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 3.3) ด้านการเรียนการสอนควรจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้นควรจัดตารางกิจกรรมตามแนววิถีพุทธล่วงหน้า โดยไม่ให้กระทบกับเวลาเรียนปกติควรสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนถึงการนำธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันสามารถทำได้ตลอด ไม่จำเป็นต้องเป็นที่วัดหรือที่โรงเรียนเท่านั้นควรจัดหลักสูตรและโครงการอบรมต่างๆ ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีการนำพุทธธรรมมาบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ด้วย 3.4) ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ควรปรับปรุงพื้นที่ภายในโรงเรียน ให้มีบรรยากาศตามแนววิถีพุทธ ควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติต่อกันและกันอย่างถูกต้อง ตามสถานภาพและโอกาสตามแนววิถีพุทธ ควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง โดยการจัดอบรมเกี่ยวกับแนวทางของการจัดโรงเรียนวิถีพุทธให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ควรส่งเสริมบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างบรรยากาศตามแนววิถีพุทธ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร, การจัดการ, โรงเรียนวิถีพุทธ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the management of Buddhist way School of Tharuanittayanukul school, Tharua district, Ayutthaya province, 2) to compare the management of Buddhist way School of Tharuanittayanukul school, Tharua district, Ayutthaya province, 3) to study the problems, obstacles and suggestions about the management of Buddhist way

School of Tharuanittayanukul school, Tharua district, Ayutthaya province. For the quantitative research is collected executives, deputy executives, teachers and students from the secondary school of grade 7 to 12 of Tharuanittayanukul secondary school, Tharua District, Ayutthaya Province for the data from the sampling group of 327 persons. This research is the mixed research method. The statistics was used through frequency, percentage, mean, standard deviation(S.D) one-way analysis of variance (One-way ANOVA) for testing the difference between the averages from three or more groups with LSD (Least Significant Different).and the qualitative research was to study the structure interview for studying the Management of Buddhist Way School of Tharuanittayanukul School, Tharua District, Ayutthaya Province for four aspects consist of (1) the management (2) the activity for basic way of life (3) the learning (4) the atmosphere and the public relation.

The findings of this research as following: 1. The Buddhist Way School was the school that used the principle of Dhamma in Buddhism to apply for management and students development by focusing on development according to Trisikkha principle consists of the precept, concentration, and the wisdom. The student got the development through eating, being doing and listening and used the principle of Dhamma in Buddhism to apply for management and teaching and learning management by applying the Trisikkha principle to school and community and co-operate to develop the life skill like eating, being doing and listening etc. by the principle of management of Buddhist Way School in 4 aspects that consisted of (1) the management (2) the activity for basic way of life (3) the learning (4) the atmosphere and the public relation. 2. The sampling group who answered the questionnaire for 327 people found that the major correspondents was the female for 186 persons or 56.9 percent, had the age below 20 years old for 245 persons or 74.9 percent, and was the student for 282 persons or 86.2 percent, the level of the students in the secondary school for 222 persons or 67.9 percent. The average deviation was the basic activity at high level and the second was the management, and the atmosphere and human relation and the lowest level was the learning.

3. The guideline to development for management of Buddhist way School of Tharuanittayanukul school, Tharua district, Ayutthaya province as follows: (1) the management, should set up the important policy of educational institute to be practical, should have the committee meeting on Buddhist way to know the role and mission including to go for academic tour and participate the other activities

about Buddhist way, should have the guidance to checking the findings, should work more efficiency, should support the train the staff more by focusing the understanding and practice continuously. (2) the activity for basic way of life, should have the monks for the Buddhism subject, should set the activity to teachers and students continuously according to Buddhism principle through body, speech, and the mind for good model. The executives and teachers should cooperate to have the training to students to have the responsibility and consciousness of their duties and co-advise among home, temple and school for creating the activity perfectly and practicable to support the students to practice continuously. (3) the learning, should co-train and develop the staff to have the knowledge and the understand more, should have the activity schedule for Buddhist way in advance that no impact on learning, should create the understanding with students for apply the Dhamma to use in daily life and it was not important that it was at temple or school to set up the curriculum or training projects of all study groups to have the integration the Bhaddhadhamma with other subjects. (4) the atmosphere and the public relation, should improve the area in the school and create the atmosphere according Buddhist way, should support to have behave with each other correctly by Buddhist way, should request the guardians of students to have the co-operations by having the training about Buddhist way to understand correctly, should support the staff to realize the importance to create the atmosphere according Buddhist way.

Keywords: Administrators, Management, Buddhist Way School

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของประเทศชาติ บ้านเมือง ซึ่งทุกคนมีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการศึกษาในประเทศไทยนั้นสูงมาก และเป็นเหตุให้เกิดการปฏิบัติต่างๆ ที่ดงามปรากฏอยู่จนกระทั่งถึงปัจจุบัน เช่น การไหว้ครูก่อนที่จะเริ่มเรียน ในแต่ละปีก็จะมีคำบาลีแสดงถึงความสำคัญของท่านครูบาอาจารย์ นักเรียนทุกคนต้องกล่าวพร้อมกันว่า ปาเจราจริยา โหนติ แม้จะเป็นของเก่าในปัจจุบันก็ยังใช้กันอยู่ เพียงเท่านั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การศึกษาของประเทศชาติ บ้านเมืองอย่างไร และเข้าไปเกี่ยวข้องนั้นเกิดความดีงามโดยประการใดๆ ซึ่งไม่สามารถกล่าวได้ว่าเกิดความดีงามอย่างไรบ้างโดยละเอียด แต่กล่าวรวมว่าประเทศไทยที่คงความเป็นไทย ไม่ตกเป็นทาสในทางความคิด สติปัญญาของฝ่ายอื่น ก็เพราะพุทธศาสนานั้นเอง

โรงเรียนวิถิพุทธที่เกิดขึ้น จึงเป็นแหล่งสำคัญที่จะเพาะให้เกิดความดีงาม ถ้าฝ่ายพระสงฆ์ไม่สนใจหรือทำเป็นวางเฉย นานไปก็จะทำให้เด็กไทยขาดความเป็นไทย กลายเป็นคนทาสทางสติปัญญา และ

เมื่อนั้นและก็จะเริ่มรู้สึกตัวกันว่า บ้านเมืองเป็นอย่างไรไปเสียแล้ว ปัจจุบันก็หมดไปเหมือนกันเปลี่ยนแปลงแปรผันไป แต่ว่าจะทำอย่างไรจึงจะให้กลับมาดี โรงเรียนวิถิพุทธจึงเป็นแหล่งที่จะทำอย่างนั้น จึงต้องขออนุโมทนาสาธุการชื่นชมยินดีต่อไป กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วย และผู้ช่วยรัฐมนตรี มีความสนใจและช่วยกันให้เกิดโรงเรียนวิถิพุทธ การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนจนเจือ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในการจัดรูปแบบการจัดการบริหาร การวางแผน การจัดการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นที่ได้มีโครงการโรงเรียนวิถิพุทธเกิดขึ้นมานั้น ถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะทำการศึกษาและพัฒนา เพื่อให้เกิดการดำเนินการเป็นวงกว้างและเพิ่มจำนวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งในเรื่องความรู้ เจตคติที่ดี และความพร้อมที่จะดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ และพัฒนาบุคลากรและคุณลักษณะบุคลากรโรงเรียนถึงการเกื้อกูลสัมพันธ์โรงเรียนและชุมชน ซึ่งแนวทางการดำเนินงาน อยู่บนพื้นฐานกรอบแนวความคิดรูปแบบโรงเรียนวิถิพุทธ ตามหลักไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ด้วยเหตุผลนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ อันเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธ ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแนววิถิพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนในโรงเรียนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

เพื่อศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือ นิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 327 ชุด ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป/คน ด้วยกัน

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1) การบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,766 รูป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน 2) พระสงฆ์ กลุ่มตัวอย่าง การบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 327 รูป ได้คำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล

อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศปฏิสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 ชุด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน

วิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาถึงการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรไว้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม ด้านการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรไว้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตัวเอง ตามระเบียบวิธีวิจัย และตามประเด็นโจทย์วิจัยวิธีดำเนินงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึก นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การสังเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลที่สอดคล้องกัน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนำเสนอเขียนเป็นความเรียง ตารางหรือแผนภูมิ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นแฟ้มข้อมูล 2) อ่าน ทำความเข้าใจ บันทึก เขียนข้อสังเกตและตั้งประเด็นพรรณนา แยกแยะลดส่วนข้อมูล และให้รหัสและตีความข้อมูล จัดหมวดหมู่ หาความเหมือน ความต่าง และความเชื่อมโยงกับบริบท 3) สรุปผลการวิจัย นำเสนอข้อมูลเป็นเรียงความ และรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

มีแนวคิดเบื้องต้นในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน สร้างความตระหนักและศรัทธารวมทั้งเสริมสร้างปัญญาเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและผู้บริหารเพียรพยายามสนับสนุนโดยลักษณะต่างๆ

และการปฏิบัติตนเองที่จะสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการบริหารจัดการผู้เรียนตามวิถีชาวพุทธ สถานศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการไตรสิกขา เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จากง่ายไปหายาก จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เป็นลักษณะของการบูรณาการ เอาศีล สมาธิ ปัญญา เป็นองค์สาม ที่แต่ละข้อต่างก็ทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจึงต้องมีกัลยาณมิตรที่คอยแนะนำแนวทางให้รู้จักคิด ใช้ปัญญาในการคิดวิเคราะห์ ฝึกฝนให้นำไปสู่การรู้จักผิดชอบชั่วดี และบริหารจัดการไปสู่ความรู้ขั้นสูง การศึกษาศีลซึ่งเป็นการปรับปรุงหรือพิจารณาพฤติกรรมทางกาย วาจา ของตนเองสมาธิเป็นการศึกษาสภาพจิตใจที่กำลังทำอยู่และกำลังจะทำการบังคับจิตใจของตัวเองให้อยู่ในสภาพที่ทำประโยชน์เกี่ยวกับสังคมและส่วนรวม ปัญญาเป็นการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจหรือความคิดเห็นต่างๆทั้งหมดนี้จะเน้นที่การบริหารจัดการตนเองเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้าน ศีล สมาธิ และปัญญา

2. ด้านการเรียนการสอน สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา หรือจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการพุทธธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนด้วยหลักพุทธธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น การจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง นำพุทธธรรมมาเป็นฐานในการคิดหรือเป็นเกณฑ์ตรวจสอบการเรียนรู้การปฏิบัติ หรือเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่หลักธรรมในการบริหารจัดการตนเองและผู้อื่น, ประสานร่วมมือกับวัด หรือคณะสงฆ์ในการการเรียนรู้ ทั้งสาระพระพุทธศาสนาและกลุ่มสาระหรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาในบริบทต่างๆ โดยนักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาทั้งด้านกาย (กายภาวนา) ด้านความประพฤติ (ศีลภาวนา) ด้านจิตใจ (จิตตภาวนา) และด้านปัญญา (ปัญญาภาวนา) โดยมุ่งให้นักเรียนมีคุณลักษณะ “กิน อยู่ ฟังเป็น” เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาดน และสังคมโดยไม่เบียดเบียนผู้ใด และเกื้อกูลในการบริหารจัดการวัฒนธรรมแสงปัญญา และวัฒนธรรมเมตตา เช่น “การกิน อยู่เป็น” เพื่อยังประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่อยู่ได้เหมาะสมเป็นไปตามคุณค่าแท้ หรือ “การดู ฟังเป็น” เพื่อเน้นประโยชน์ในการเรียนรู้เพิ่มพูนปัญญา

3. ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต สถานศึกษาจัดกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวัน ประจำสัปดาห์หรือในโอกาสต่างๆ เป็นภาพรวมทั้งสถานศึกษาที่เป็นปฏิบัติบูรณาการทั้ง ศีล สมาธิ และปัญญา โดยเน้นการมีวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของ การกิน อยู่ ดู ฟัง ด้วยสติสัมปชัญญะ เพื่อเป็นไปตามคุณค่าแท้ของการดำเนินชีวิตโดยมีกิจกรรมตัวอย่าง เช่น มีกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ ก่อนเข้าเรียนและก่อนเลิกเรียนประจำวันเพื่อใกล้ชิดศาสนา, กิจกรรมรับศีลหรือทบทวนศีลทุกวัน, กิจกรรมทำสมาธิรูปแบบต่างๆ เช่น นั่งสมาธิ ท่องอาขยานเพื่อสมาธิ สวดมนต์ สร้างสมาธิ หรือทำสมาธิเคลื่อนไหวอื่นๆ เป็นประจำวันหรือก่อนเรียน เพื่อพัฒนาสมาธิ, กิจกรรมอาสาพิเศษปฏิบัติวินัยหรือศีล เพื่อให้อยู่เป็น อยู่อย่างสงบสุข การสวดมนต์ ฟังธรรม ประจำสัปดาห์ หรือในวันพระ เพื่อพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น

4. ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ สถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศของการใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาไตรสิกขาหรือส่งเสริมการมีวัฒนธรรมแสงปัญญาและมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีบรรยากาศของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีความเมตตา กรุณาต่อกัน ทั้งครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อครู นักเรียนต่อนักเรียน และครูต่อครูด้วยกัน และสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เช่น การลด ละ เลิกอบายมุข การเสียสละ เป็นต้น

ศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือ นิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการบริหารจัดการ** ตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธควรสอดแทรกหลักพุทธธรรมเข้าไปในวิถีชีวิตของผู้เรียน เพิ่มเติมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และสอดแทรกความรู้และการปฏิบัติจริงด้วยการบูรณาการพุทธธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ผู้สอน ควรเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ในลักษณะที่เรียกว่า “สอนให้รู้ ให้ทำดู อยู่ให้เป็น” อย่างสม่ำเสมอ และมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน มีเมตตาธรรมอ่อนโยน อดทน อดกลั้น และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ และการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาผู้เรียนรอบด้านให้มีความสมดุล สมบูรณ์ทั้งทางกาย (กายภาพนา) ความประพฤติ (ศีลภาพนา) จิตใจ (จิตตภาพนา) และปัญญา (ปัญญาภาพนา) โดยให้ออกาสผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิต (กิน อยู่ ดู ฟัง) รวมถึงเน้นกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้แบบนิรนัย ไตรนิเทศการ เข้าใจและค้นพบคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต** ผู้ปกครองและนักเรียนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบสังคมเมือง และมีความเป็นวัตถุนิยม ฟุ้งเพื่อความสะดวกสบายมากเกินไป อีกทั้งนักเรียนไม่สามารถนำเอาหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ เพราะคิดว่าหลักธรรมเกี่ยวข้องกับวัดและพระเท่านั้น บางส่วนก็มีสภาพครอบครัวแตกแยก จึงเป็นเหตุผลให้ไม่เอื้อต่อการประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามแนววิถีพุทธ รวมถึงสภาพความเป็นอยู่และฐานะครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ทำให้มีอุปนิสัยต่างกัน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นเรื่องที่ยาก และพื้นฐานวิถีชีวิตของนักเรียนมีความแตกต่างกันมาก ทำให้การดำเนินงานหรือการพัฒนาวิถีพุทธช้าลง ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวและผู้ปกครองในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียนนั้น เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากบริบททางสังคมที่มีการแข่งขันในเรื่องของการประกอบอาชีพ การทำมาหากินเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าครองชีพในชีวิตประจำวัน การน้อมนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตจึงไม่ค่อยได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว กิจกรรมที่โรงเรียนจัดก็ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมากนัก

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ด้านการเรียนการสอน** โรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้อย่างแท้จริงเกี่ยวกับคำสอนและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาขาดความเชี่ยวชาญที่จะนำคำสอนมาประยุกต์ใช้และเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนได้และ กิจกรรมวิถีพุทธบางกิจกรรมทับซ้อนกับชั่วโมงเรียนปกติ ทำให้เกิดปัญหาเวลาเรียนไม่พอ อีกทั้งการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมีน้อย และที่สำคัญเครื่องมือวัดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวิถีพุทธที่ชัดเจน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจะพบว่า การตรวจสอบประเมินผลในการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธอย่างแท้จริง ด้วยเครื่องมือนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก และยังไม่มีความชัดเจน ถึงแม้ว่าจะกำหนดให้มีตัวชี้วัดในด้านต่างๆ แต่ก็ยังเป็นเพียงการประเมินที่เป็นเรื่องของกายภาพมากกว่า ซึ่งจุดมุ่งหมายของการ

เรียนการสอนตามแนวทางวิถีพุทธนั้น คือการสอดแทรกหลักธรรมเข้ากับกระบวนการเรียนการสอนอย่าง สอดคล้องกันและผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่าง ถูกต้อง แต่เนื่องจากไม่มีเครื่องมือที่จะวัดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวิถีพุทธได้อย่างชัดเจน การสังเกต พฤติกรรมการสอบถาม การติดตาม และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองจากครอบครัวของผู้เรียน จึงเป็น เรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา **ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์** ครูและนักเรียนยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศวิถีพุทธ ได้อย่างเต็มที่ เพราะบุคลากรบางกลุ่มยังไม่เห็นความสำคัญและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ รวมถึงผู้ปกครอง ของนักเรียนที่นับถือต่างศาสนา ไม่ยินยอมให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม และบางกิจกรรมไม่สามารถ ดำเนินการจัดกิจกรรมวิถีพุทธได้อย่างเด่นชัด เป็นเพียงแต่การจัดกิจกรรมแฝงวิถีพุทธเท่านั้น ซึ่งจาก ปัญหาดังกล่าว พบว่าครูและนักเรียนยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ได้เท่าที่ควร เพราะส่วน หนึ่งยังไม่เข้าใจในการสร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์แบบวิถีพุทธ ซึ่งหมายถึงการมีกัลยาณมิตรต่อกัน ยก ย่อง ชื่นชมกัน มีความยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จหรือมีความสุข เหล่านี้เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การบริหารจัดการโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็น โรงเรียนวิถีพุทธนั้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนท่าเรือนิตยานุกูล อำเภอท่าเรือ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ให้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธนั้น พบว่า ผู้สอนควรเป็นตัวอย่างเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ในลักษณะที่เรียกว่า “สอน ให้รู้ ให้ทำ ดู อยู่ ให้เป็น” อย่างสม่ำเสมอ และมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียนมี เมตตาธรรมอ่อนโยนอดทน อดกลั้น และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ และการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ให้มีความสมดุล สมบูรณ์ทั้งทางกาย (กายภาพนา) ความประพฤติ (ศีล ภาพนา) จิตใจ (จิตตภาพนา) และปัญญา (ปัญญภาพนา) โดยให้ออกาสผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิต (กิน อยู่ ดู ฟัง) รวมถึงเน้นกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เข้าใจ และค้นพบคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งต่างๆด้วยตัวเอง หลักสูตรสถานศึกษาควรสอดแทรกหลักพุทธธรรมเข้าไป ในวิสัยทัศน์ของผู้เรียน เพิ่มเติมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และสอดแทรกความรู้และการปฏิบัติจริง ด้วยการบูรณาการพุทธธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาขวลิต ขาตเมธี (คงแก้ว)** เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการ บริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี พระสงฆ์ในการในจังหวัดภูเก็ต” พบว่า พระสงฆ์มีการมีบทบาท ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

แบบการจัดกิจกรรม เช่น เข้าค่าย ฝึกอบรม โดยให้สอดคล้องกับโรงเรียนวิถีพุทธนั้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับแบบการจัดกิจกรรม เช่น เข้าค่าย ฝึกอบรม โดยให้สอดคล้องกับ โรงเรียนวิถีพุทธนั้น พบว่า การจะให้โรงเรียนวิถีพุทธประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย ประการสำคัญคือ การอบรมให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหาร คณะครูได้เข้าใจและเน้นความสำคัญก่อนเป็น

อันดับแรก จากนั้นสำนักพุทธควรมียุทธศาสตร์ให้คณะสงฆ์ได้ให้ความสำคัญ แล้วเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนในพื้นที่ โดยผ่านการบริหารเพื่อกระตุ้นและสร้างความมั่นใจในการร่วมมือกันตามแนวทาง บ้าน วัด โรงเรียน และมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกันบ้าง รวมถึงร่วมกันแก้ปัญหาสังคมหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี ตามแนวทางวิถีพุทธร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของและยังสอดคล้องกับวิจัยของ **เสื่อ ลัชชานนท์ และคณะ** “การศึกษารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมแนวพุทธในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า เป็นการพัฒนาพฤติกรรมทางกาย และวาจา โดยใช้เครื่องมือในการฝึก คือ วินัย กฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบ การพัฒนาจริยธรรมในชั้นศีลเป็นการสร้างฐานชีวิตให้แข็งแกร่ง คนมีศีลเป็นคนไม่มีโทษ เพราะประพฤติสุจริตทางกาย การฝึกการสื่อสารที่ดี การประกอบอาชีพที่ส่งผลให้การดำรงชีวิตมีความสุข การพัฒนาจริยธรรมในชั้นสมาธิ พบว่า สมาธิเป็นเครื่องมือในการทำจิตใจให้หนักแน่น เป็นการรวมกระแสจิตเป็นหนึ่งเดียว ทำให้ใจแน่วแน่ในสิ่งเดียว มีคุณภาพและสมรรถภาพทางจิต ทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง สามารถควบคุมตนเองได้ดี ทำให้จิตนุ่มนวลควรแก่การงาน และจิตมีพลังมีคุณสมบัติความพร้อมในการปฏิบัติงาน รูปแบบของพัฒนาจริยธรรมในชั้นปัญญา เป็นการพัฒนาฝึกฝนศึกษาให้เข้าใจ มีความรู้ เกิดความเข้าใจในสรรพสิ่งตามความเป็นจริง เข้าใจตามความเกิดขึ้นของสิ่งนั้น พิจารณาสภาพปัญหาตามเหตุ ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อกัน ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ใช้หลักความจริงแก้ปัญหาตามที่เกิดขึ้นจริง มีจิตใจเป็นอิสระจากสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิต ดำรงตนอยู่อย่างรู้เท่าทัน ใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต เข้าใจจุดมุ่งหมายของชีวิต รู้จักวิธีที่จะนำชีวิตไปในทางที่ดี รู้จักสร้างระเบียบวินัยให้กับชีวิตและอยู่อย่างปลอดภัยไว้เฝ้า

การจัดการเรียนการสอนหลักพุทธธรรม โดยบูรณาการการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักพุทธธรรม โดยบูรณาการการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกรายวิชาต้องสอดแทรกหลักธรรมไปสู่ห้องเรียนในทุกคาบการเรียนรู้ โดยสอดแทรกลงไปในการบวนการจัดการเรียนรู้ และมีการจัดประกาศผลให้เห็นเป็นรูปธรรม ฝ่ายบริหารมีการกำกับติดตาม และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทุกครั้งที่มีการนิเทศการสอน ครูทุกคนแทรกการสอนคุณธรรม โครงเรื่อง สัจจะ กตัญญู ปลูกฝังวัฒนธรรม รักเพื่อน เคารพ และกตัญญูดูแลพ่อแม่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักธรรมลงในแผนทุกกลุ่มสาระและเน้นที่ขั้นทำกิจกรรม การแทรกธรรมะขณะการสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า หลักธรรม เช่น อิทธิบาท 4 สังฆวัตถุ 4 สามารถนำมาใช้ในการเรียนได้ทุกวิชา ทุกเรื่องในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของและยังสอดคล้องกับวิจัยของ **พระเมธีธรรมาลังการ และคณะ** “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาในระดับดีมาก และอาจารย์และผู้บริหาร มีการจัดการศึกษาในระดับมากแก่ผู้เรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ ทั้งในการเตรียมปัจจัยภายนอก ความเป็นกัลยาณมิตร หลักสูตรการบริหารการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ในและนอกชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และผู้เรียนตามวิถีพุทธ ซึ่งเป็นปัจจัยตาม เมื่อแยกพิจารณาตามเพศทั้งผู้เรียนและอาจารย์ผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบ แยกตามภูมิลาเนา ระดับการศึกษาและตำแหน่งอาจารย์ของผู้บริหารและอาจารย์ มีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อแยกตามอายุ ระดับชั้นที่ศึกษา อายุ ที่ตั้งของโรงเรียน และโรงเรียนที่แตกต่าง

กันผู้เรียนจะได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน และผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนต่างกันโดยภาคกลางมีการจัดการศึกษาตามวิถีพุทธในระดับดีมากว่าพื้นที่อื่น การจัดการศึกษาตามวิถีพุทธให้แก่สถานศึกษาในแต่ละโรงเรียน มีรูปแบบที่เป็นไปในแนวเดียวกัน มาตรฐานเดียวกันและเสมอภาคกัน จะต้องจัดการโดยทุกฝ่ายทั้งชุมชน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร นักเรียนและผู้บริหารในพื้นที่ และการจัดสรรทรัพยากรให้ทั่วถึงเกิดประโยชน์แก่ทั้งโรงเรียน และผู้เรียนต้องได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมการจัดสรร และการกำหนดแนวทางการบริหาร มาตรฐานศึกษาและการจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหารการศึกษาระดับชาติ ระดับท้องถิ่นหรือพื้นฐานและระดับโรงเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดโรงเรียนวิถีพุทธตามความต้องการของสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธให้ประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลทั้งในส่วนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ อัตลักษณ์ของโรงเรียนวิถีพุทธที่ชัดเจน และส่วนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข จะต้องอาศัยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือระหว่างกันและกัน กำหนดเป็นแผนหรือแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. บ้าน วัด โรงเรียน จะต้องประสานความร่วมมือและปรึกษาหารือในการกำหนดแผนงานหรือนโยบายที่ชัดเจน เพื่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธอย่างถูกต้อง 2. บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันดำเนินการตามขั้นตอนการบริหารจัดการวงจรคุณภาพ(PDCA) 3. บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมกันกำหนดแผนระยะตนทุนปัจจัยในการปรับปรุงสถานที่และจัดสร้างห้องพุทธธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน 4. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธ 5. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความเข้าใจในการวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบวิถีพุทธร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการตรวจสอบประเมินผลการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อความชัดเจนในการนำไปใช้ 2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อเป็นต้นแบบในเชิงการวิจัยเพื่อการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่เป็นรูปธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในจังหวัดอื่นๆ 3. ควรมีการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือกุศโลบายของคนท้องถิ่นในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ ว่ามีส่วนสัมพันธ์หรือสนับสนุนกันและกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

สมเด็จพระพุทธาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ). (2547). *โรงเรียนวิถีพุทธ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และคณะ. (2546). **กลยุทธ์การสร้างองค์การคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมกมลการพิมพ์.
- พระเมธีธรรมาลังการ และคณะ. (2549). “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสื่อ สัชชานนท์ และคณะ. (2547). “การศึกษารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมแนวพุทธในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
The Religious Treasure Administration of Buddhist Temples in
Muang District, Ratchaburi Province

เอกชัย วราภรณ์สุภากุล^{*}
Ekachai Warapornsupakul

Received: August 4, 2020 Revised: October 15, 2020 Accepted: October 18, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 282 รูป วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน และวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ได้แก่ สถานภาพ อายุ และพรรษา มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

^{*} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติ การขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน การมีงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการใช้งานจริง การขาดแผนงบประมาณระยะยาว การใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่คุ้มค่ากับราคาซื้อขาย การขาดการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุอุปกรณ์และของใช้ภายในวัด การขาดการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าของศาสนสมบัติอย่างแท้จริง และการขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรอบรมทักษะความรู้เกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติของวัดแก่พระภิกษุและสามเณร ควรยกย่องพระภิกษุที่ดูแลคลังพัสดุของวัดตามโอกาสสมควร ควรจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นในการบริหารจัดการศาสนสมบัติ ควรจัดทำแผนบริหารงบประมาณระยะยาวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรใช้วัสดุอุปกรณ์โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าสูงสุด ควรจัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ของวัดโดยจำแนกประเภทและลงรหัสอย่างเป็นรูปธรรม ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ภิกษุสามเณรและประชาชนเห็นคุณค่าของศาสนสมบัติ และควรประสานการทำงานร่วมกัน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ, การศาสนสมบัติ, วัด

Abstract

The objectives of research paper were: (1) to study the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province, (2) to compare the opinions of monks toward the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province, classified by personal data, and (3) to study problems, obstacles and suggestions for the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province. It was the mixed research method that the quantitative research used the questionnaire as the tool to collect the data in the field study from 282 monks in Muang district, Ratchaburi province. The statistics were used for the data analysis through frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference: LSD. And the qualitative research had the documentary analysis and interview as the tool to collect the data in the field study from 7 key informants and analyzed the data through the content analysis technique.

The findings of research were as follow:

1. The religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province. Overall was found in high level with average at

mean of 3.80, when considering the aspect found that in high level all aspect, the aspect that has the most value include the man aspect at mean of 3.87, the aspect with the lowest mean include the management aspect at mean of 3.75.

2. Comparison of monk's opinions toward the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province, classified by personal data (status, age, years of being monk, general education) found that status, age, and years of being monk had the opinions to toward the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province on overall were different, the significantly at 0.01.

3. The problems, obstacles and suggestions for the religious treasure administration of Buddhist temples in Muang district, Ratchaburi province were as following: problems and obstacles: lack of proper knowledge and understanding about the care of religious treasure, lack of morale in work, not enough budget for actual usage, lack of long-term budget plans, the use of equipment materials is not worth the purchase price, lack of preparation of accounting, control of materials and equipment within the temples, lack of campaigning for all parties to see the value of religious treasure seriously, lack of coordination with relevant agencies. And, suggestions: should train skills and knowledge about the care of religious treasure for monks and novices, Should praise monks who take care of the religious treasure of the temples as appropriate, should allocate the budget as needed in managing religious treasure, should create a long-term budget management plan that emphasizes the involvement of stakeholders, should use materials with regard to the highest worthiness, should prepare accounting materials of temple by classification and code into concrete, should create a media to publicize the campaign for monks-novices-people to see the value of the religious treasure, and should coordinate their work with the relevant government authorities.

Keywords: Administration, Religious Treasure, Buddhist Temples

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบัน วัดซึ่งเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ เป็นที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสามเณรและประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา (บุญร่วม เทียมจันทร์, 2546: 39) วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีเจ้าอาวาสเป็นทั้งผู้ปกครองวัดตามความในมาตรา 36 และเป็นผู้แทนวัดตามความในมาตรา 31 วรรคสาม ทั้งเป็นฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา ดังความแห่งมาตรา 45 แห่ง พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ว่า ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งในการดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกรเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปยุโธ), 2550: 16)

ตามความในมาตราที่ 37 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 อันเป็นกฎหมายสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ระบุหน้าที่ของเจ้าอาวาสไว้ว่า มีหน้าที่ดังนี้ (1) บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี (2) ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม (3) เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ (4) ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล (กนก แส่นประเสริฐ, 2559: 9) ซึ่งตามความในวงเล็บที่หนึ่ง ระบุให้เห็นว่า เจ้าอาวาสมีหน้าที่รับผิดชอบและบริหารจัดการศาสนสมบัติ ทั้ง 2 ประเภท คือ ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ ทรัพย์สินของพระศาสนา ซึ่งมีใช้ของวัดใดวัดหนึ่ง และ ศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง (กนก แส่นประเสริฐ, 2559: 10) อย่างไรก็ตาม จากมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 25/2546 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ปัญหาการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดทั่วราชอาณาจักรยังคงเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน ดังความปรากฏชัดเจนว่า การประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 25/2546 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 อาทิเช่น ศาสนสมบัติของวัดทั่วราชอาณาจักร หากจะให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบการเงินรายรับ-รายจ่าย จะต้องดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ต้องได้รับความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมก่อน (มหาเถรสมาคม, 2560: ออนไลน์) จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับที่ผู้วิจัยมีสังกัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหาใน 4 ด้าน ตามแนวคิดทางการจัดการ ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร (Man) (2) ด้านงบประมาณ (Money) (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) และ (4) ด้านการจัดการ (Management) (สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภิญช์, 2541: 12)

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ พระภิกษุที่สังกัดวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 956 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองราชบุรี, 2561: 1-5).

กลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มมาจากประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546: 129-130). ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 282 รูป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 7 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบปลายเปิด (Open Ended Question) และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปเสนอเพื่อขอความอนุเคราะห์ และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ได้แก่ สถานภาพ อายุ และพรรษา มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ได้แก่ วุฒิการศึกษาสามัญ มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติ การขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน การมีงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการใช้งานจริง การขาดแผนงบประมาณระยะยาว การใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่คุ้มค่ากับราคาซื้อขาย การขาดการจัดทำบัญชีควบคุมวัสดุอุปกรณ์และของใช้ภายในวัด การขาดการณรงค์ให้ทุกฝ่ายเห็นคุณค่าของศาสนสมบัติอย่างแท้จริง และการขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรอบรมทักษะความรู้เกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติของวัดแก่พระภิกษุและสามเณร ควรยกย่องพระภิกษุที่ดูแลคลังพัสดุของวัดตามโอกาสสมควร ควรจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นในการบริหารจัดการศาสนสมบัติ ควรจัดทำแผนบริหารงบประมาณระยะยาวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรใช้วัสดุอุปกรณ์โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าสูงสุด ควรจัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ของวัดโดยจำแนกประเภทและลงรหัสอย่างเป็นรูปธรรม ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ณรงค์ให้ภิกษุสามเณรและประชาชนเห็นคุณค่าของศาสนสมบัติ และควรประสานการทำงานร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า วัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีกระบวนการบริหารงานวัดได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง มีประสิทธิผลสูง มีการแบ่งงาน และการมอบหมายอำนาจหน้าที่การทำงานแก่

บุคคล หรือคณะบุคคลหน่วยรองลงไป ให้ปฏิบัติกิจกรรมหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่สติ ปัญญา ความสามารถ ความถนัด และตามอัธยาศัยใจคอของแต่ละท่านหรือแต่ละกลุ่มบุคคล เพื่อให้เกิดการประสานความสามัคคี และประสานประโยชน์ร่วมกันของหมู่คณะ ให้เกิดความสามัคคีปรองดอง ให้เห็นแก่ประโยชน์โดยรวม คือ พระพุทธศาสนาาร่วมกัน โดยสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อส่วนรวม ให้มีความร่วมมือ ประสานงาน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ ด้วยตระหนักโดยฐานะที่วัดเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นสถานศึกษากลางสำหรับประชาชนทั่วไป เป็นแหล่งรวมศิลปวิทยาการในด้านต่าง ๆ ที่เป็นความรู้เพื่อการดำรงรักษาสังคม ซึ่งได้แก่ วิชาก่อสร้างช่างฝีมือ จิตรกรรม ประติมากรรมสถาปัตยกรรม เกษกรรม นิติศาสตร์ พงศาวดาร ตำนานเมืองและท้องถิ่น เป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนและสังคม นั้นเอง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาวิรัช มหาวีโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการศาสนสมบัติวัดของพระสังฆาธิการในจังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศาสนสมบัติวัดของพระสังฆาธิการในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน (พระมหาวิรัช มหาวีโร, 2555: ก-ข) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระอภินิษฐ์ สิริปัญโญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พระภิกษุมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า พระภิกษุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ (พระอภินิษฐ์ สิริปัญโญ, 2555: ก-ข)

1. ด้านบุคลากร พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า วัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล ซึ่งหมายถึงผู้ร่วมปฏิบัติ งานทุกระดับ อันถือเป็นทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่ทรงคุณค่า ด้วยปัจจุบันการบริหารจัดการและบริหารทรัพยากรมนุษย์มีสำคัญเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ต่อทุก ๆ องค์การ เพราะไม่ว่าองค์การจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางใด ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลทั้งสิ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของทุก ๆ องค์การนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากร ทั้งนี้ จึงได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และยุติธรรม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระครูเวฬุวันพัฒนาทร (ชัยวัฒน์ ชุตินธโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินงานด้วยความเสมอภาคไม่เห็นแก่พวกพ้อง ทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์แก่วัดและพระศาสนา ให้มี

การสอบสวนด้วยดีเมื่อมีความผิดพลาดในการทำงานเกิดขึ้นเพื่อให้ความยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน (พระครูเวฬุวันพัฒนาร (ชัยวัฒน์ ชุตินธโร), 2556: ก)

2. ด้านงบประมาณ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า วัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณในลักษณะของกระบวนการหรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรลุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของวัดมีจำกัด ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้น ๆ ด้วย เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่สุด โดยกำหนดให้การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสมให้งานนั้น ๆ สามารถจัดทำ กิจกรรมได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรืออีกนัยหนึ่ง คือ กำหนดเป้าหมายหรือผลที่จะได้รับโดยสอดคล้องกับงบประมาณและความเป็นไปได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาวิรัช มหาวิโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการศาสนสมบัติวัดของพระสังฆาธิการในจังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า มีการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ไว้รองรับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายรับ (พระมหาวิรัช มหาวิโร, 2555: ก-ข)

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า วัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัด โดยเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างเสนาสนะต่าง ๆ โดยเน้นการรักษาศิลปวัฒนธรรมและงานฝีมือตามรูปแบบของศิลปะประจำท้องถิ่น ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ วัดมีบทบาทและหน้าที่โดยทางอ้อมในการอนุรักษ์ พัฒนา และถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ผ่านทางสาธิตการ เสนาสนะ และศิลปวัตถุภายในวัด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาถวิล ปิยธมโม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษางานนวกกรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยงานสาธารณูปการของพระครูโสภณบุญเขต (โสม โสภโณ)” ผลการวิจัยพบว่า พระครูโสภณบุญเขต (โสม โสภโณ) ใช้อุปสถเป็นที่ทำสังฆกรรมและอุปสมบทกุลบุตรในชุมชนพื้นที่นั้น ศาลาการเปรียญใช้ประกอบพิธีทำบุญของชาวพุทธและประชุมสงฆ์รวมถึงชาวบ้าน วิหารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป สิ่งก่อสร้างมีลวดลายงดงาม และมีภาพวาดกัณฑ์ศึกษา (พระมหาถวิล ปิยธมโม, 2556: ก-ข)

4. ด้านการจัดการ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า วัดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เน้นหลัก

ความสามัคคี ซึ่งเน้นถึงการทำงานที่เป็นกลุ่มและความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้การทำงานเป็นคณะทำงาน และเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ภายในวัดซึ่งมีฐานะเป็นผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของทุก ๆ บุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของหมู่คณะในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระสมุห์เอก ชินวิโส ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสาธารณูปการ: กรณีศึกษา วัดในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชาอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสาธารณูปการวัดในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก (พระสมุห์เอก ชินวิโส, 2556: ก-ข)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรอบรมทักษะความรู้เกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติของวัดแก่พระภิกษุและสามเณร
2. ควรจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นในการบริหารจัดการศาสนสมบัติ
3. ควรใช้วัสดุอุปกรณ์โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าสูงสุด
4. ควรจัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ของวัดโดยจำแนกประเภทและลงรหัสอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในการจัดการ ศาสนสมบัติของวัดในยุคโลกาภิวัตน์
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดยุคไทยแลนด์ 4.0
3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศาสนสมบัติวัดของชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนก แส่นประเสริฐ. (2549). **ประมวลพระราชบัญญัติคณะสงฆ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- บุญร่วม เทียมจันทร์. (2546). **เจ้าอาวาส เจ้าพนักงาน ใครกำหนด**. กรุงเทพมหานคร: สามดีพรีนติ้งอีคิวแมนท์,

- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปโล) (2540). **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการคณะสงฆ์ และการพระศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฎ์. (2541). **หลักการบริหารเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ก.พ., 2541.
- พระครูเวฬุวันพัฒนาร (ชัยวัฒน์ ชุตินธโร). (2556). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ อำเภอยะนิงครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอภินิษฐ์ สิริปโล. (2556). “การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอยะนิง จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิรัช มหาวีโร. (2554). “การจัดการศาสนสมบัติวัดของพระสังฆาธิการในจังหวัดสมุทรสงคราม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์เอก ชินวิโส. (2556). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสาธารณูปการ: กรณีศึกษา วัดในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชาอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาถวิล ปิยธมโม. (2556). “การศึกษางานนวกกรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยงานสาธารณูปการของพระครูโสภณบุญเขต (โสภณ โสภโณ)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาเถรสมาคม. (2560). **มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 25/2546**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mahathera.org/> [28 ธันวาคม 2560].

ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
Teaching Effectiveness Towards Buddhism Subject of Moral
Teaching Moral in The Schools, Hua Hin District, Prachuapkhirikhan
Province

สมหมาย ไทยานนท์*
Sommai Thaiyanon

Received: April 12, 2020 Revised: July 24, 2020 Accepted: July 27, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 323 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

* คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ด้านการสอนและการวัดผลและประเมินผลพบว่าประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษา และอายุ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่มีการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้พระพุทธศานานอกสถานที่ ขาดการใช้สื่อที่เน้นนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและขาดการจัดเตรียมสื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ความเข้าใจวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีงามขาดการจัดห้องเรียนที่สร้างสรรค์ความรู้ด้วยลักษณะทางธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศที่สงบ มีเสียงและแสงที่จะรบกวนนักเรียนให้น้อยที่สุด และขาดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบสวยงาม สร้างความสดชื่นเบิกบานให้กับผู้เรียนขาดการจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนฝึกคิดพิจารณา ฝึกปฏิบัติให้ผลด้วยตนเองการจัดการเรียนการสอนแบบอุปมาอุปไมย

คำสำคัญ (Keywords): ประสิทธิภาพ, การสอนวิชาพระพุทธศาสนา, พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

Abstract

The objective of this research were: (1) To study the effectiveness of teaching Buddhism in the moral teaching of the schools in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province (2) to study and compare the opinions on the effectiveness of the teaching of Buddhism in the moral teaching in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province By classified by personal factors (3) to study problems Obstacles and suggestions for improving the effectiveness of teaching Buddhism in the moral teaching of Hua Hin schools in Prachuap Khiri Khan Province In this study Is a mixed methods research between quantitative research and qualitative research by field study from secondary school students in secondary schools in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province, totaling 323 people using questionnaires. (Questionnaire) is a tool for collecting data. The characteristics of the questionnaire were both closed and open ends. The researcher analyzed the data obtained. By searching for frequency (percentage),

percentage (mean), standard deviation (SD), hypothesis testing by t-test and F-test) One-way analysis of variance and qualitative research By in-depth interviews with 12 key informants / data analysis by descriptive content analysis.

The findings of this research were as follows:

1. The effectiveness of teaching Buddhism in the moral teachings of the schools in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province, overall was at a high level. With an average of 3.80 when considered in each aspect, namely the use of teaching equipment In creating the atmosphere in the classroom And teaching aspect, it was found that the teaching effectiveness of Buddhism in the teaching of morality in schools in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province In every level.

2. The results of the comparison of students' opinions on the development of teaching effectiveness of Buddhism in the moral teaching in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province By personal status, it was found that students with years of study and age had an opinion on the development of teaching effectiveness of Buddhism in the moral teaching in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. The overall picture is not different. Therefore rejecting the hypothesis set.

3. Problems, obstacles, and suggestions about the effectiveness of teaching Buddhism in the teaching of morality in schools in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province found that problems and obstacles are There is no provision of media for learning outside Buddhism. Lack of media use that focuses on students searching for knowledge by themselves. And lack of media preparation, focusing on developing people to gain knowledge and understanding of Buddhism Have a good attitude Lack of classrooms that create knowledge with natural features Creating a peaceful atmosphere There are sounds and light that will disturb students. And lacking a clean school environment beautiful mess Create freshness for the learners. Lack of teaching and learning management, emphasizing students to practice thinking Self-practice training, figurative teaching Summary of comparative content for example So that learners can understand easily.

Keyword : effectiveness, Teaching Buddhism, Monks teach morality in school

บทนำ (Introduction)

สังคมไทยถือว่าวัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และการอบรมบ่มนิสัยทางด้านจริยธรรมโดยมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนมีบทบาทมีอำนาจในการอบรมสั่งสอนแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม แต่กระนั้นก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาพุทธศาสนาเข้ามาช้านานก็ยังปรากฏว่าเยาวชนและประชาชนจำนวนมากขาดความรู้ในหลักพระพุทธศาสนาหรือคุณธรรมจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จึงถือกำเนิดขึ้นและเริ่มดำเนินการมา โดยข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงศึกษาธิการในการสนับสนุนให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเน้นการพัฒนาให้มีความรู้และจริยธรรมโดยได้ส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้ออกไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน(กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2549: 25)

อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกือบทุกพื้นที่ พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการ คือ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนส่วนมากให้ความสำคัญกับพระสอนศีลธรรมน้อยติดต่oprasanaงานยากไม่เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กนักเรียน และไม่ให้ความสำคัญกับความรู้ทางพระพุทธศาสนาไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต และคณะ, 2552 : 36-37)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหาใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน (2) ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน (3) ด้านการสอน (4) ด้านการวัดและประเมินผล (กาญจนา นาคสกุล, 2546: 5)

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอดำรงวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนประชากร 1,672 คน (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560: 4)

กลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)(คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554: 228).ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 287 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 12 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบปลายเปิด (Open Ended Question)และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปเสนอเพื่อขอความอนุเคราะห์และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่า เอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุดและในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดำรงวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์” สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอดำรงวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ด้านการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ประสิทธิผลการสอนวิชา

พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีชั้นปีการศึกษา และอายุ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่มีการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนานอกสถานที่ ขาดการใช้สื่อที่เน้นนักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และขาดการจัดเตรียมสื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ความเข้าใจวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีงาม ขาดการจัดห้องเรียนที่สร้างสรรค์ความรู้ด้วยลักษณะทางธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศที่สงบ มีเสียงและแสงที่จะรบกวนนักเรียนให้น้อยที่สุด และขาดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบสวยงาม สร้างความสดชื่นเบิกบานให้กับผู้เรียน ขาดการจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนฝึกคิดพิจารณา ฝึกปฏิบัติให้ผลด้วยตนเองการจัดการเรียนการสอนแบบอุปมาอุปไมย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอดงหลวง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุดคือด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนซึ่งสอดคล้องกับ ฌ์ชดววังวรสารทรรพ์ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาประสิทธิภาพโครงการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุขโดยคุณแม่ดร.สิริกานชัย” จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโครงการทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่าโยคีที่มีเพศต่างกันพบว่าด้านความศรัทธา (ความเชื่อ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านวิริยะ (ความเพียร) และด้านสถานที่อาหารและเครื่องดื่มนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โยคีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับคะแนนเฉลี่ยทุกด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โยคีที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคะแนนเฉลี่ยทุกด้านที่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ฌ์ชดววังวรสารทรรพ์ : 2555) ด้านการใช้อุปกรณ์การสอนพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่หลากหลายและเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ พระปลัดเรวัต เรวโตโต

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสถานที่ และด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง (พระปลัดเรวัต เรวโต : 2554) ด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสถานที่ เพื่อให้ทำให้อยู่ในสภาพคงทนถาวร ซึ่งสอดคล้องกับ ประเสริฐ ชัยพิกุลิต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านห้วยปง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านชาวเขบบ้านห้วยปง มีวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ง่ายเป็นค่อยเป็นค่อยไป ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี(ประเสริฐ ชัยพิกุลิต: 2550)ด้านการสอนพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ การจัดการให้นักเรียนเกิดศรัทธายึดมั่นในหลักปฏิบัติความเป็นคนดี มีจิตใจผ่องใสซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูปลัดกัญไธ้ ชุตินฺธโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (พระครูปลัดกัญไธ้ ชุตินฺธโร : 2554) ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนตามหลักพระพุทธศาสนาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญหนา จิมานัง และฤดี แสงเดือนฉาย ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9” ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับดีส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนศีลธรรม พบว่า ระยะเวลา ที่สอนระดับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียน จำนวนชั่วโมงสอนจำนวนนักเรียนมีความ สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในเชิงบวก(บุญหนา จิมานัง และฤดี แสงเดือนฉาย: 2551)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. ควรนำผลของการวิจัยครั้งนี้ไปเผยแพร่ให้ครูพระสอนศีลธรรมที่อื่นๆ ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาประสิทธิผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ของการพัฒนาต่อไป

2. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการและเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านวิชาการ และนำเชื่อถือให้มาช่วยดูแลในการการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการสอนของครูพระมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวางแผนงานในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดย เชิญวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาร่วมกันร่างหลักสูตรใหม่ๆ ขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่กว้างขึ้นเพื่อให้เห็นภาพสะท้อนของบทบาทครูพระที่มี ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและเพื่อให้ครู พระสอนศีลธรรม ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมกันศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการ พัฒนาประสิทธิภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม (2548). **คู่มือการดำเนินงานตามโครงการพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2548**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พระปลัดเรวัต เรวโตโต (2554). “การจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ชัยพิภุสิต (2550). “กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านห้วยปาง อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย,
- พระครูปลัดกัญไธ้ ชุตินฺธโร (2554). “บทบาทของพระสงฆ์ในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อำเภอยางตลาด จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฏฐว วัชรสารทรัพย์ (2555). “ศึกษาประสิทธิภาพโครงการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข โดยคุณแม่ดร.สิริกานิชย์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญหนา จิมานัง และคณะ (2551). “การประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมใน สถานศึกษา เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9”. **รายงานการวิจัย**. สำนักวิชาการ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.

พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต และคณะ (2552). “ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยพระสอนศีลธรรมใน
โรงเรียนเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9”.รายงานการวิจัย. สำนักวิชาการ:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.

การส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Promotion of Morality And Ethics Training for Youths of Sangha in
Phunphin District, Suratthani Province

นิคม น้าชม*

Nicom Nachom

Received: January 17, 2020 Revised: May 14, 2020 Accepted: May 29, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2) ศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนพุนพินวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 283 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า

1. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและนักเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลได้แก่อายุและระดับชั้น ของผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง

* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University.

ผู้ปกครองและนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม มีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่เพศ และวุฒิการศึกษาทางธรรม ไม่มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ (1) ควรศึกษา การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย (2) ควรศึกษาการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรม โดยศึกษากับกลุ่มผู้รับศีลอุโบสถในวัด กลุ่มนักศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย (3) ควรศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรมที่มีกลุ่มประชากรเฉพาะพระภิกษุที่บวชใหม่ บวชไม่กี่วันหรือบวชในพรรษา เพื่อจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรสอนพระภิกษุไม่นาน ซึ่งยังไม่มีหลักสูตรนี้

คำสำคัญ (Keywords): ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน

Abstract

The Research entitled " Promotion of Morality and Ethics Training for Youths of Sangha in Phunphin district, Suratthani province " with objectives were: (1) To study the morality and ethics promotion for youths of the Sangha in Phunphin district, Suratthani province, (2) To study comparison Promotion of Morality and Ethics Training for Youths of Sangha in Phunphin District, Suratthani Province and, (3) To study problems and obstacles and suggestions for Promotion of Morality and Ethics Training for Youths of Sangha in Phunphin district, Suratthani Province in this study is a quantitative research (Quantitative Research) Field data collection from school administrators, mentors, parents and students PhunphinWitthaya School Suratthani this research uses Taro Yamane's formula, with a population of students who are studying grade 4-6. Number of schools: 959 people, therefore, the size of the sample group was 283 people using questionnaires. is a tool for collecting data. The characteristics of the questionnaire were both closed and open ends. The researcher analyzed the data obtained. By finding the frequency, percentage, Standard Deviation: S.D., Test the hypothesis by t-test and F-test. One-way analysis of variance. Therefore, comparing the differences in the average in pairs With the least significant difference method (Least Significant Difference: LSD.)

The Findings of research were as following:

1. Promotion of morality and ethics for youth of the Sangha in Phunphin district, Suratthani province, overall at a high level is equal to 3.92 When considered individually, it was found that promoting morality and ethics for youth of the Sangha District, Phunphin District, Suratthani Province in every level

2. Promoting morality and ethics for youths of the Sangha in Phunphin district, Suratthani province according to the opinions of school administrators, teachers, parents and students classified by personal status, found that personal status is age and grade level. Of school administrators, mentors, parents and students who responded to the questionnaire Resulting in different opinions on morality and ethics for youth of Phunphin District, Suratthani Province, which are acceptable to the hypothesis set Personal status is gender And academic qualification There is no effect on different opinions.

3. Suggestions for promoting morality and ethics for youths of the Sangha in Phunphin district, Suratthani province, namely (1) should study the administration of the Sangha affairs in the practice of meditation practice at the famous Dharma practice in Thailand (2) should study management of Buddhist affairs in the practice of meditation By studying with precepts in the temple student group or government officials as well. (3) should study the administration of the Sangha in the practice of Dharma practice with a specific population of PhraNakhra, who are new monks ordained a few days or ordained in the rainy season In order to be able to develop the curriculum to teach monks which still does not have this course.

Keywords: Promotion of Morality, Ethics Training for Youths

บทนำ (Introduction)

พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพและให้คุณธรรม คือความประพฤติดีปฏิบัติชอบ สำหรับเป็นเครื่องอุปถัมภ์ค้ำจุนวิชาชีพให้เจริญรุ่งเรืองและคงอยู่ตลอดไปเมื่อกาลเวลาผ่านไปได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลายๆด้านดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันบทบาทแห่งความเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาและทางด้านจริยธรรมของพระสงฆ์จะถูกลดลงไปบ้าง แต่กระนั้นพระสงฆ์ท่านก็พยายามที่จะรักษาบทบาทนี้ไว้เท่าที่ความสามารถจะพึงมี ทั้งนี้เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและเพื่อความสงบสุขของประชาชนซึ่งสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยเราในปัจจุบันนี้ก็ดูน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนทั้งในระดับนักการเมืองข้าราชการ หรือคนในแวดวงอาชีพอื่นๆและภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็คือการทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การใช้ความรุนแรง

การกลั่นแกล้งรังแก การล่วงละเมิดสิทธิ การฆ่าตัวตาย การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล้อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้บุคคลและสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารและการจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุล2ระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจก่อให้เกิดปัญหานานัปการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 12) โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน และปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนดังกล่าวทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่าเยาวชนไทยของเราขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน คืออาจจะมียู่งข้างแต่เป็นแบบฉาบฉวย ไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจมีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีรายงานผลการสำรวจของผู้ที่ถูกให้ออกจากงาน เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของตัวพนักงานเองพบว่า 17% ถูกให้ออกจากงานเพราะขาดทักษะความรู้และประสบการณ์83% ถูกให้ออกจากงานเพราะปัญหาเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพ ในขณะเดียวกันมีผู้ไปสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการในการพิจารณารับคนเข้าทำงานในหน่วยงาน องค์กร สถาบันต่างๆพบว่าผู้ประกอบการส่วนมากต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังนี้ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และมีความรับผิดชอบ ซึ่งปรากฏการณ์ในสังคมดังกล่าวมานี้เป็นผลโดยตรงมาจากร่องของการปลูกฝังทางด้านคุณธรรมจริยธรรมนั่นเอง

ดังนั้นประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและกระบวนการในการบริหารงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติ รากฐานของการพัฒนาประเทศต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพของประชากรภายในประเทศเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: ข) และการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป พลเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยและเป็นสถาบันหลักของสังคมไทยที่แทรกอยู่ในวัฒนธรรมวิถีดำเนินชีวิตของคนไทย ดังนั้นเด็กไทยจึงสมควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัยและเป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างแท้จริงตั้งแต่เริ่มแรก

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดให้นักเรียนที่เป็นชาวพุทธเรียนวิชาพระพุทธศาสนาตลอดหลักสูตร ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นก็กำหนดให้เรียนคุณธรรมพื้นฐาน 13 ประการ และระบุว่าการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้ได้ผลสมบูรณ์นั้นควรกำหนดจุดมุ่งหมายหลักคือ ต้องให้นักเรียนรับรู้ เข้าใจ ศรัทธา และเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา

และพระรัตนตรัย ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม แม้กระทรวงศึกษาธิการจะจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาทุกชั้น และทุกระดับการศึกษาตลอดระยะเวลาเรียน 12 ปีก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มากกล่าวคือ การบริหารและการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนายังขาดประสิทธิภาพ ขาดความเอาใจใส่ และไม่มีมาตรการเสริมอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาหลายแห่งจึงไม่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งขาดการบูรณาการการเรียนการสอนด้านศีลธรรมเข้ากับวิชาสามัญโดยทั่วไปอีกทั้งไม่ให้ความสำคัญต่อพระภิกษุที่มีความรู้ความเข้าใจในศาสนาอย่างถ่องแท้เข้ามาเป็นครูหรือวิทยากรในสถานศึกษานายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับจริยธรรมเดิมครูจะจัดให้มีการสวดมนต์ทุกวันศุกร์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมงกว่าๆ และมีชั่วโมงวิชาศีลธรรมด้วยแต่ในการเรียนการสอนในปัจจุบันแทบจะไม่ได้ให้ความสนใจในการสวดมนต์และวิชาดังกล่าวมากนัก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ แต่เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในขณะที่มีความรู้เนื้อหาวิชาบางเรื่องจะลืมเลื่อนไปแต่ประสบการณ์การสวดมนต์ที่โรงเรียนยังคงติดตัวอยู่จนทุกวันนี้ หากต้องการสอนเด็กให้เป็นคนดีมีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี มีหลักธรรมของศาสนาเข้ามาประทับระครองจิตใจเด็กจึงต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเด็กให้สูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ คุณธรรมและจิตใจควรจะทำไปพร้อมกัน มิใช่สอนแต่วิชาการอย่างเดียว เด็กก็จะไม่รู้เรื่องศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “การส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เพื่อศึกษาในการวางแผนการส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับความรู้ซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคมไทย เพื่อชีวิตก้าวไปสู่ความสุข และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหาใน 3 ด้าน คือ ใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านเนื้อหาหลักสูตรอบรม (2) ด้านการจัดกิจกรรมการอบรม (3) ด้านการใช้สื่อการสอนในการอบรม(กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2552: 61)

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนพุนพินพิทยาคมมี จำนวนนักเรียน 959 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนพุนพินพิทยาคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาทั้งหมด จำนวน 959 คน

(Key Informant)ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูป/คน ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในโรงเรียนพุนพินพิทยาคม และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบปลายเปิด (Open Ended Question)และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปเสนอเพื่อขอความอนุเคราะห์และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่า เอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุดและในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและนักเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลได้แก่อายุและระดับชั้น ของผู้บริหารโรงเรียน

ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม มีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่เพศ และวุฒิการศึกษาทางธรรม ไม่มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ (1) ควรศึกษา การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรม การปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย (2) ควรศึกษาการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรม โดยศึกษากับกลุ่มผู้รับศีลอุโบสถในวัด กลุ่มนักศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย (3) ควรศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรมที่มีกลุ่มประชากรเฉพาะพระบวชใหม่ที่บวชใหม่กี่วันหรือบวชในพรรษา เพื่อจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรสอนพระบวชไม่นาน ซึ่งยังไม่มีหลักสูตรนี้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การส่งเสริมการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอพุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม

พบว่า ด้านเนื้อหาหลักสูตรอบรม สอนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมและเห็นคุณค่าของพระรัตนตรัยมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน น่าสนใจเข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้ปฏิบัติธรรมให้ความคิดเห็นในด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมากยกเว้นสอนให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมและเห็นคุณค่าของพระรัตนตรัย สอดคล้องกับที่พระอดิศร ฐานวุฑโฒ (กลุ่มประสิทธิ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม : ศึกษากรณีค่ายธรรมทายาทของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวไว้ว่า การอบรมคุณธรรมจริยธรรมค่ายธรรมทายาทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ (พระอดิศร ฐานวุฑโฒ (กลุ่มประสิทธิ์), 2552: 1)ด้านการจัดกิจกรรมการอบรมมีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติธรรม กิจกรรม ระยะเวลาที่เหมาะสม เครื่องขยายเสียงฟังชัด ผู้ปฏิบัติธรรมให้ความคิดเห็นในด้านรูปแบบการอบรมอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีปัญหาอุปสรรคบ้างจากแบบสอบถามปลายเปิด อาทิ กำหนดเวลาทำกิจกรรมไม่ชัดเจน เดินจงกรมน้อยไป แบ่งเวลาไม่เหมาะสม บางกิจกรรมใช้เวลาไม่เท่ากัน ซึ่งสอดคล้อง พระมหาสีงห์ชัย ธมฺมชโย (เขียวสุก) กล่าวไว้ว่า พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ตามความคาดหวังของกลุ่มผู้ปกครอง มีความเห็นว่า พระสงฆ์ทำบทบาทในด้านสาธารณูปโภคและระบบนิเวศเป็นอันดับหนึ่ง และคาดหวังให้พระสงฆ์แสดงบทบาทในการอบรมเยาวชนให้ตั้งอยู่ในจริยธรรมให้มากขึ้น และการเป็นตัวอย่งที่ดีของเยาวชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและครอบครัวเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานทำได้ไม่เต็มที่ (พระ

มหาสิทธิ์ชัย ธมมชโย (เขียวสุก), 2549: 1) ด้านการใช้สื่อการสอนในการอบรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนควรใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ช่วยการในอบรม โดยให้พระวิทยากรหรือครูอธิบายค่านิยมต่างๆ อธิบายถึงหลักการปฏิบัติให้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ช่วยสังคม เช่น รักเมืองไทย กินของไทย ใช้ของไทย เทียวเมืองไทย พยายามเน้นทฤษฎีสู่การปฏิบัติให้อยู่ในศีลธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยซึ่งสอดคล้อง แสงจันทร์ มโนสร้อย กล่าวไว้ว่า ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนจริยธรรม ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ผู้สอนประสบปัญหาเรื่องสื่อการจัดทำสื่อการสอนที่มีไม่เพียงพอขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ นอกจากนี้ผู้สอนต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำสื่อการสอน และต้องการสื่อที่ทันสมัยสะดวกต่อการใช้ และให้ความรู้เพียงพอต่อนักเรียนด้วย (แสงจันทร์ มโนสร้อย, 2550: 1)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดสัมมนาเป็นประจำทุกภาคเรียน ในการนำเอาหลักคำสอนทาง พุทธศาสนาเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร นำไปประพฤติปฏิบัติ พัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และปัญญาให้สูงขึ้น
2. ควรฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อพระสงฆ์จะได้มีการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
3. ควรจัดให้พระสงฆ์ที่การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในโรงเรียนต่างๆ ได้ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย
2. ควรศึกษาการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรม โดยศึกษากับกลุ่มผู้รับศีลอุโบสถในวัด กลุ่มนักศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย
3. ควรศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการอบรมการปฏิบัติธรรมที่มีกลุ่มประชากรเฉพาะพระนวกะที่บวชใหม่ บวชไม่กัวันหรือบวชในพรรษา เพื่อจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรสอนพระบวชไม่นาน ซึ่งยังไม่มีหลักสูตรนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ.

(2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

พระอดิศร ฐานวุฑโฒ. (2552). “ศึกษาการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม: ศึกษากรณีค่ายธรรมทายาทของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสิงห์ชัย ธรรมชโย. (2549). “บทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชน ในตำบลศรีดงเย็นอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

แสงจันทร์ มโนสร้อย. (2550). “สภาพการจัดการเรียนการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในอำเภอเวียงหนองล่อง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Management Development of Provincial Meditation Centers in Bangsaphan District, Prachuapkhirikhan Province

ไพโรจน์ พิทักษ์*

Phairot Thepphithak

Received: April 6, 2020 Revised: July 12, 2020 Accepted: July 27, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล(3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งมีจำนวนจำนวน 348 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบผสมวิธีเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และใช้สถิติทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่าที (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านสมาธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98และด้านศีลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เยาวชนที่มี สถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ อายุวุฒิการศึกษา

* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

สามัญและวุฒิการศึกษาทางธรรม ของเยาวชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่แตกต่างกัน

3.ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปัญหาอุปสรรค (1) ด้านศีลเยาวชนไม่ได้รับการแนะนำสั่งสอน, ไม่มีความรู้ในเรื่องของศีล, ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์, (2) ด้านสมาธิ ขาดการส่งเสริมให้เยาวชนนั่งสมาธิอย่างต่อเนื่อง, ขาดความเข้าใจเรื่องของสมาธิและหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสมาธิทุกรูปแบบเดิม ๆ, ขาดความอดทนและทักษะในการดำเนินชีวิต, พระสงฆ์ไม่เพียงพอในการเข้าไปจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน, (3) ด้านปัญญาพระสงฆ์ที่ให้ความรู้แก่เยาวชนมีจำนวนน้อย, ขาดความร่วมมือกับเครือข่ายจัดการเรียนรู้, ขาดการส่งเสริมการเจริญปัญญา ทั้งในโรงเรียน ชุมชนและผู้ปกครอง, ขาดความร่วมมืออย่างจริงจังจากชุมชน, ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักปัญญาอย่างชัดเจน

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา, คุณธรรมจริยธรรม, เยาวชน, คณะสงฆ์

Abstract

The purposes of this research were (1) To study the moral and ethics Development Sangha Organization in Bang Saphannoi District, Prachuapkhirikhan Province According to the opinions of the monks (2)To study and compare the opinions of the moral and ethics Development Sangha Organization in Bang Saphannoi District, Prachuapkhirikhan Province Classified by personal factors(3) To study the problems, obstacles and suggestions for moral and ethics Development Sangha Organization in Bang Saphannoi District, Prachuapkhirikhan ProvinceThe sample group used in the research was the youth who live in the area of Bang Saphan Noi district, which has 348 people. The instrument used in the research are a combination of methods. Is a data collection tool The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and using hypothesis testing by t (t-test) and one-way analysis of variance (One way ANOVA)

The result found that

1. Moral and ethical development for youth in the Bang Saphan Noi District Prachuap Khiri Khan Province, overall, is at a high level. With an average of 3.98 In every level When sorting from the highest average to lowest, in terms of wisdoms, with an average of 4.04, the Meditation is equal to 3.98 and the precepts are 3.92, respectively.

2. The comparison results show that The level of opinion of youth towards moral and ethics Development Sangha Organization in Bang Saphannoi District,

Prachuapkhiri khan Province Youth with different gender. Have opinions on moral and ethical development for youth of the Sangha Bang Saphan Noi District Prachuap Khiri Khan Province Youths with personal status in terms of gender, age, educational background, and academic qualification of youth have opinions on moral and ethical development for youth of the Sangha Bang Saphan Noi District Prachuap Khiri Khan Province not different Which is not accepting the hypothesis set As for personal status in sex There is no effect on different opinions.

3. District problems, obstacles and suggestions for moral and ethical development for youth of the Sangha Bang Saphan Noi District Prachuap Khiri Province(1). The precepts of youth are not instructed, no knowledge of the sacrament, lack of experienced personnel.(2). Meditation, lack of encouragement for youth to continuously meditate , Lacking understanding of meditation and practice of meditation on traditional forms , Lack of patience and skills in life, monks are not enough to enter in school learning (3). In terms of Wisdom, monks who educate young people have a small amount. Lack of cooperation with learning management networks , Lack of promotion of intellectual growth Both in school Community and parents, lack of serious cooperation from the community, parents still do not understand the principles of clear learning based on intellectual principles.

Keywords: Development, Moral and Ethics, Sangha Organization

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและใน มาตราที่ 24 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนการสอนให้ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยเฉพาะการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนผู้ที่จะเป็นประชาชนของชาติในอนาคต (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2541: 58) คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และความสงบสุขของทุกคนในสังคมและประเทศชาติ ทุกประเทศมีแนวนโยบายให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม อันดีเป็นหลักประการแรก การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาทางวิชาการและการเมืองซึ่งไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดแล้วย่อมให้โทษมากกว่าให้คุณ ถ้าเปรียบสังคมเหมือนต้นไม้มีแก่น คุณธรรมจริยธรรม ก็

เหมือนแก่นความเจริญนอกนี้เหมือนเปลือกกระพี้ ซึ่งห่อหุ้มแก่นเอาไว้ คนมีความรู้ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม จึงมักเป็นคนที่ก่อความรำคาญหรือความเดือดร้อนให้แก่คนอื่น การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาที่จิตใจของคนก่อน เนื่องจากปัจจุบันสังคมมีการแข่งขันกันสูง มีการแก่งแย่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ประชาชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจฝืดเคืองความหลากหลายของวัฒนธรรมต่างชาติและนวัตกรรมอยู่ในสภาพที่ก้าวกระโดด ทำให้พ่อแม่ต้องแข่งขันกันประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงดูบุตรหลาน เด็กบางคนถูกผู้ปกครองทอดทิ้งเพื่อไปทำงานในต่างถิ่นหรือถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จึงทำให้เด็กมีปัญหาทั้งด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย และการศึกษาโดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านคุณธรรมและจริยธรรมพระสงฆ์เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดและปลูกฝังคุณลักษณะดังกล่าวให้เด็กและเยาวชนได้ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของสถาบันสงฆ์ที่ต้องเข้าไปร่วมพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถาบันการศึกษาต่างๆ ศาสนธรรมหรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมในสังคมไทย พระสงฆ์ถือว่าเป็นศาสนบุคคล ผู้มีหน้าที่ในการนำศาสนธรรมสู่เยาวชน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งอยากสำหรับสังคมปัจจุบัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2-5) พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) 2541: 60 ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ต้องจัดการเรียนการสอนสาระพระพุทธศาสนาในโรงเรียน โดยสรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้ พระพุทธศาสนาเป็นจริยศึกษา เพื่อรับมือกับปัญหาของยุคพัฒนา ให้คนไทยรู้จักเก็บรวบรวมการศึกษา และเลือกใช้ประโยชน์จากข้อมูลทั้งหลายเกี่ยวกับการสร้างเสริมความเจริญอย่างเพียงพอเพื่อมาร่วมอยู่และร่วมพัฒนาสังคมไทย การเรียนรู้สิ่งที่อยู่ในสังคมควรจะต้องรู้ ในฐานะที่เป็นการรู้จักเรื่องราวของประเทศของตนเป็นความรับผิดชอบของการศึกษาที่จะต้องจัดให้สังคมไทยได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ถ้าคนไทยไม่รู้จักพระพุทธศาสนาทั้งในด้านเนื้อหาและสถาบันก็ถือว่าเป็นความบกพร่องของการศึกษาชาติ

จากปัญหาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่คณะสงฆ์ดำเนินการอยู่ และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในชุมชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยไปทำการวางแผนในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมควบคู่กับความรู้ซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน เพื่อชีวิตก้าวไปสู่ความสุขในที่สุด และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามความคิดเห็นของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) กำหนดขอบเขต 3 ด้าน (1) ด้านกาย วาจา ใจเรียวย่อย (2) ด้านจิตใจการมีจิตที่แน่วแน่มั่นใจต่อสภธรรมต่างๆ มีคำถาม(3) ด้านปัญญา ความรอบรู้ที่จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดแห่งชีวิต (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2541:60)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เยาวชนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ.2561 ที่อยู่ในเขตพื้นที่ในตำบลต่างๆ ของอำเภอบางสะพานน้อยซึ่งมีจำนวนทั้งหมดจำนวน 2,695 คน (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบางสะพานน้อย), 2560: 6).

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากรายชื่อของขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554: 228) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน 11 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบปลายเปิด (Open Ended Question) และแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปเสนอเพื่อขอความอนุเคราะห์และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านสมาธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และด้านศีลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เยาวชนที่มี สถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ อายุวุฒิการศึกษาสามัญและวุฒิการศึกษาทางธรรม ของเยาวชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปัญหาอุปสรรค (1) ด้านศีลเยาวชนไม่ได้รับการแนะนำสั่งสอน, ไม่มีความรู้ในเรื่องของศีล, ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์, (2) ด้านสมาธิ ขาดการส่งเสริมให้เยาวชนนั่งสมาธิอย่างต่อเนื่อง, ขาดความเข้าใจเรื่องของสมาธิและหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสมาธิติดรูปแบบเดิมๆ, ขาดความอดทนและทักษะในการดำเนินชีวิต, พระสงฆ์ไม่เพียงพอในการเข้าไปจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน, (3) ด้านปัญญาพระสงฆ์ที่ให้ความรู้แก่เยาวชนมีจำนวนน้อย, ขาดความร่วมมือกับเครือข่ายจัดการเรียนรู้, ขาดการส่งเสริมการเจริญปัญญา ทั้งในโรงเรียน ชุมชนและผู้ปกครอง, ขาดความร่วมมืออย่างจริงจังจากชุมชน, ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจในหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักปัญญาอย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาเยาวชนในสังคมไทย ให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือให้เยาวชนกระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นั้น มีจุดเริ่มต้นคือ ต้องให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการเสริมสร้างจะทำให้เยาวชนกระทำพฤติกรรมนั้นได้ง่าย และเต็มใจกระทำสอดคล้องกับการพัฒนาเอง 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความอดทน โดยเน้นหลัก 3 ประการในการทำกิจกรรมคือสร้างพฤติกรรม (ศีล) สร้างความสนใจ (สมาธิ) สร้างความเข้าใจ (ปัญญา) ถูกต้องตามความเป็นจริง เกิดจากเหตุ ถ้าสร้างเหตุที่ดีย่อมทำให้เกิดผลที่ดีเช่นกัน หลังจากนั้นจึงเปลี่ยนทัศนคติต่อวินัย เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาเกิดความชอบความพอใจ และเกิดความสนใจในการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยซึ่งสอดคล้องกับที่ พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ (ภักดีแสน), 2554: ก-ข).ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประชากรมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ส่วนปัญหา

และอุปสรรคคือ (1) คนส่วนใหญ่มักจะมีเวลาในการทำงานมาก แต่ไม่มีเวลาในการปฏิบัติธรรม (2) คนส่วนใหญ่ที่ไม่ปฏิบัติธรรมเป็นคนค่อนข้างใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ไม่ค่อยมีสมาธิ (3) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาตบุคลากรในการพัฒนาเยาวชนคนจัดกิจกรรมด้านปัญญา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านศีลเยาวชนควรได้รับคำแนะนำ การพูดคุย และแสดงความคิดเห็นของตนเอง การประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องของศีลควรมุ่งพัฒนาคุณภาพของเยาวชนทุกช่วงวัยซึ่งเยาวชนควรได้รับความรู้ในเรื่องของศีลในแต่ละข้ออย่างละเอียดควรมีการฝึกอบรมไตรสิกขาด้านศีลให้กับบุคลากรโดยเน้นการปฏิบัติและควรมีความต่อเนื่องในการสอนและอบ

2. ด้านสมาธิควรส่งเสริมให้เยาวชนมีการนั่งสมาธิเป็นประจำในทุกวันอย่างต่อเนื่องซึ่งเยาวชนควรได้รับความเข้าใจในเรื่องของสมาธิและหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อมากยิ่งขึ้นควรมีการประยุกต์การพัฒนาเรื่องสมาธิอย่างสร้างสรรค์ ควรปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีคุณลักษณะของคนดี รู้จักอดทนใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตและควรมีการส่งเสริมให้เยาวชนมีการฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตใจ

3. ด้านปัญญา ควรนิมนต์พระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านปัญญา ให้ความรู้แก่เยาวชนการจัดกิจกรรมพื้นฐานเป็นการฝึกให้นักเรียน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้และควรส่งเสริมการฝึก เจริญปัญญา ทั้งใน โรงเรียน ชุมชนและผู้ปกครองมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน จัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาอย่างจริงจัง จากชุมชนมีการทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนโดยศึกษา งานวิจัยที่เป็นเชิงประสิทธิภาพ

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนโดยศึกษากับกลุ่มผู้ที่สนใจนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ อาทิ กลุ่มนักศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนที่มีกลุ่มประชากรเฉพาะ ไม่มีความซับซ้อนในการหาข้อมูลและในกลุ่มประชากร

4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบ การอบรมพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจเป็นหลักสูตรเฉพาะต่อไป

5. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนเฉพาะด้านหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เป็นการเฉพาะโดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิง ทดลอง เพื่อนำไปพัฒนาเยาวชน เป็นหลักสูตรเฉพาะต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา**, กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2545). **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541). **ทางสายอิสราภาพของการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบางสะพานน้อย. (2560). **เอกสารประกอบการประชุมพระสังฆาธิการ อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พุทธศักราช 2560 ภาค 15. ประจวบคีรีขันธ์: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบางสะพานน้อย.**

(2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

พระมหาสุภกิจ สุภกิจใจ (ภักดีแสน). (2554). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพลจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการคณะสงฆ์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/assr/index>

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข* เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของ ผู้นิพนธ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข* กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Anuwat (2018: 18) หรือ (Brown, 1997: 18-22) เป็นต้น

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้พิมพ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้พิมพ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้พิมพ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

- อนวัต กระสังข์. (2560). **พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์**. พระนครศรีอยุธยา:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york: John wiley & sons.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//Title of Book.//Edition of Book.//Place of Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//เมืองที่พิมพ์.//หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Edition of Book.//Place of Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai: Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงไปให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student Culture in Thai Higher Education Institutions**. Doctoral Dissertation Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ.”//**ในชื่อรายงานการประชุม.**//
วันเดือนปีที่จัด.//เลขหน้า.//สถานที่:/สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article.”//**In Title.**//

Date of Publication.//page.//Place of Publication:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

Sinlarat, P. (1995). "Success and Failure of Faculty Development
in Thai University." In **Preparing Teachers for all the World's
Children : An Era of Transformation Proceedings of
International Conference, Bangkok.** pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ.”//**ชื่อวารสาร.**//ปีที่พิมพ์
(ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//**Name of Journal.**//Year
(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

อรรคเดช สนลอย. (2020). "ปัญหาของชาวม้งลาวในเขตพื้นที่ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ
จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ." **วารสารการบริหารนิติ
บุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.** 6(1): 47-59.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ.”//**ชื่อหนังสือพิมพ์.**//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//**Name of Newspaper.**//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). "เกียรติอันภาคภูมิใจ." **กรุงเทพธุรกิจ.**
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). "Silent Aircraft' Spreads its Wings."

Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่.//(ปี).//"**ชื่อบทความ**."//[ประเภทสื่อที่เข้าถึง].//แหล่งที่มา:/
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).//"**Title of Article.**"//[Online].//Available:/
Name of website.//Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). "**พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์**." [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com> 3.htm. [3 กรกฎาคม
2548]

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.//(ปี,/เดือน/วันที่).//ตำแหน่ง(ถ้ามี).//สัมภาษณ์.

Name of Interview.//(Date of Publication).//position.//Interview.

ตัวอย่าง

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

